

Nordisk  
socialsemiotik



Thomas Hestbæk Andersen og Morten Boeriis (red.)

# Nordisk socialsemiotik

Pædagogiske, multimodale  
og sprogvidenskabelige  
landvindinger

Syddansk Universitetsforlag 2012

© Forfatterne og Syddansk Universitetsforlag 2012  
University of Southern Denmark Studies in Linguistics vol. 22  
Sats og omslag: Donald Jensen, Unisats Aps  
Tryk: Grafisk Data Center A/S  
ISBN: 978 87 7674 657 5

*Nordisk Socialsemiotik* er trykt med støtte fra:  
Stiftelsen Clara Lachmanns Fond  
Det Humanistiske Fakultet, Syddansk Universitet

Mekanisk, fotografisk, elektronisk eller  
anden mangfoldiggørelse af denne bog  
er kun tilladt med forlagets tilladelse eller  
ifølge overenskomst med Copy-Dan

Syddansk Universitetsforlag  
Campusvej 55  
5230 Odense M

Tlf. 6615 7999  
Fax. 6615 8126  
[www.universitypress.dk](http://www.universitypress.dk)

# Indhold

THOMAS HESTBÆK ANDERSEN OG MORTEN BOERIIS	
Socialesemiotisk videnskabelse	7
<i>Nyeste nordiske forskning</i>	
ANNA-MALIN KARLSSON	
Multimodaliteten och språket	17
<i>Om lexikogrammatikens styrkor och begränsningar i förhållande till några arbetslivsdiskurser</i>	
MARTIN ENGBRETTSEN	
Nett, brett, papir?	39
<i>Diskursive potentialer i konkurrerande medieplattformer</i>	
ANDERS BJÖRKVALL	
Artefaktens betydelsepotentialer	59
<i>En presentation av den sociosemiotiska etnografien som teori och metod</i>	
EVA MAAGERØ OG ISRAEL ZELAYA	
Veggmaleri som multimodal tekst	89
NINA NØRGAARD	
Multimodal stilistik	111
MORTEN BOERIIS	
Tekstzoom	131
<i>Om en dynamisk funktionel rangstruktur i visuelle tekster</i>	

CHRISTIAN MOSBÆK JOHANNESSEN Hvordan håndterer vi multimodal enkelhet?	155
HILDE HASSELGÅRD Kommentaradjunkter i kontrastivt perspektiv <i>En korpusbasert studie</i>	177
THOMAS HESTBÆK ANDERSEN Det socialemiotiske Subjekt	199
PER HOLMBERG Skolskrivande, genre och register <i>En jämförelse mellan två systemisk-funktionella kontextmodeller</i>	221
RUTH MULVAD SFL-baseret pædagogik <i>Varianter og udviklinger</i>	247
CARL BACHE Leksikogrammatisk valg i en socialemiotisk sprogteori	277
KJELL LARS BERGE Hva er det systemisk-funksjonell lingvistikk ikke gjør? <i>Om forskjellen mellom SFL og tekstvitenskap</i>	299

# Socialemiotisk videnskabelse

## Nyeste nordiske forskning

---

THOMAS HESTBÆK ANDERSEN OG MORTEN BOERIIS

Denne antologi præsenterer i 13 artikler nye nordiske landvindinger inden for pædagogiske, multimodale og sprogvidenskabelige facetter af socialemiotikken. Ud fra et væld af forskellige perspektiver og nedslag søger forfatterne såvel at rydde op i hidtidige problemer som at pege frem mod interessant og nødvendig fremtidig udforskning af teoretiske, deskriptive og applikationsmæssige aspekter af socialemiotikken. Sammen udgør antologiens 13 bidrag en fortælling om, hvad der er 'state of the art' inden for socialemiotisk forskning i Norden anno 2012.

Socialemiotikken har i Norden vundet stadig større indpas i teoretisering og beskrivelse af de sproglige ressourcer i dansk, norsk og svensk. Der er vokset dynamiske miljøer frem i de respektive lande, ligesom der er et udfoldet og givende samarbejde mellem disse miljøer (bl.a. organiseret i regi af Nordisk forening for systemisk-funktionel lingvistik). I Norden arbejdes der også inden for pædagogik med at udnytte socialemiotikkens teoretiske, deskriptive og analytiske potentiale til at skabe nye undervisnings- og læringsformer med henblik på at bibringe elever en nuanceret sprog- og kommunikationsforståelse. Endelig arbejdes der i nordisk sammenhæng med multimodal socialemiotik, hvor stadig flere beskæftiger sig med forskellige fremtrædelsesformer, ofte med særligt fokus på de komplekse samspil mellem forskellige ressourcer i multimodale tekster. Denne antologi rummer nye resultater inden for de nævnte fagligheder og fungerer som et supplement til de mange engelske tekster, som typisk læses ved de forskellige uddannelser i Norden, hvor socialemiotiske perspektiver indgår.

### Antologiens kernefaglighed

Som den faglighed, antologien er baseret på, udgør socialemiotikken den samlede ramme. Socialemiotikken er en teoretisk skoledannelse, som udforsker betydning ud fra den grundantagelse, at betydning er en størrelse, der på samme tid er intersubjektivt forhandlet og semiotisk givet gennem dens forbindelse til andre betydninger i et system.

## "Semiotisk"

Socialemiotikken er en *semiotisk* teori i den forstand, at betydningssystemet og valget af én mulighed i systemet frem for en anden er i centrum, og ikke i den forstand, at selve tegnet er i centrum (jf. Halliday 1995: 198-199). Med denne brug af adjektivet semiotisk adskiller socialemiotikken sig fra den saussureske semiologi, hvor selve tegnet er udgangspunktet som en størrelse komponeret af "signifié et signifiant" (Saussure 1949: 99). Den socialemiotiske semiotik er således systemisk, og betydning opstår som følge af kontraster og ligheder i et system (jf. Butt og Matthiessen 2000). Enhver kommunikativ ytring anskues i forhold til alle potentielle valg blandt de ressourcer, der er til rådighed. Semiotiske systemer ses således som en overordnet ressource, hvorfra individer kan vælge at anvende bestemte dele til at udtrykke den ønskede betydning i en bestemt kommunikativ sammenhæng (Kress 2010: 28). Relationen mellem systemet og det konkrete tilfælde kaldes *instantiering*. Systemet er således det samlede bagvedliggende potentiale, og en tekst er det instantierede tilfælde af (dele af) systemet. I forlængelse af idéen om instantiering er en central målsætning i socialemiotikken at beskrive de kommunikative ressourcer systematisk (systemisk deskription) samt at benytte denne deskription til tekstnær, detaljeret analyse (applikation). Begge målsætninger spiller en væsentlig rolle i denne antologis artikler.

Betydningsskabelse (*semiosis*) foregår i socialemiotisk perspektiv gennem en lang række ofte integrerede betydende aktiviteter f.eks. i og med ord (den socialemiotiske udforskning af sprog kendes også under betegnelsen *systemisk-funktionel lingvistik*, som flere af bidragerne i denne antologi anvender), fotografier, malerier, tegninger, levende billeder, bygninger, tøj og musik (jf. O'Halloran 2004, O'Toole 1994; Riley 2004; Stenglin 2004; Pang 2004; van Leeuwen 1999; Kress 2010; Kress & van Leeuwen 2001; Baldry & Thibault 2006).

## "Social"

Socialemiotikken er *social* i den forstand, at menneskets betydningdannelse betragtes som en social aktivitet (jf. Halliday 1978; Halliday & Matthiessen 1999). Idet socialemiotikken er sociologisk frem for kognitivt forankret, bliver betydningsskabelse et socialt fænomen; dette understreges af Lemke, der beskriver betydningsskabelse med følgende ord:

Instead of talking about meaning-making as something that is done by minds, I prefer to talk about it as a *social practice* in a community. It is a kind of *doing* that is done in ways that are characteristic of a community, and its occurrence is part of what binds the community together and helps to constitute it as a community. In this sense, we can speak of a community, not as a collection of interacting individuals,



but as a system of interdependent social practices: a system of doings, rather than a system of doers (Lemke 1995: 9).

Som en socialt forankret teori er socialsemiotikken en *funktionel* teori; en tekst ses således ikke kun med instantieringsbriller i forhold til det bagvedliggende system, men betragtes også i forhold til den kontekst, hvori den virker, altså har en funktion. Den konkrete betydningsdannelse er således reguleret af kontekstens sociale og situationsafhængige koder (Hodge & Kress 1988: 20), og i relation til konteksten udfolder Halliday idéen om *stratifikation* (som i modificeret form går igen (mere eller mindre eksPLICIT) i teorierne om andre modaliteter (jf. f.eks. Kress & van Leeuwen 2001: 4)). Stratifikation kan beskrives med sproget som eksempel; i socialsemiotisk sammenhæng beskrives sproget som et stratificeret system, der er indlejret i konteksten og inddelt i fire strata: semantik, leksikogrammatik, fonologi og fonetik, hvor et overordnet stratum realiseres af et underordnet. Stratifikation er dels udtryk for forskellige grader af semiotisk abstraktion (Andersen & Smedegaard 2005: 15), dels en adskillelse af den organiserende funktion og den funktion, som forbinder sproget med omgivelserne (Halliday & Matthiessen 2004: 25). Fonetik og fonologi betegner, som de laveste grader af abstraktion, udtrykssiden af sproget. Sprogets indholdsside består af leksikogrammatikken og semantikken, hvor sidstnævnte betegner den højeste sproglige abstraktion (Andersen & Smedegaard 2005: 15). Fonetikken er de lydige egenskaber, og fonologien er organiseringen af udtrykspotentialer i formelle strukturer og systemer på samme måde, som semantikken er betydningen, og leksikogrammatikken er organiseringen af denne (Halliday & Matthiessen 2004: 24). Fonetik og semantik er i hver sin ende af den sproglige stratifikation sprogets berøringsflader med henholdsvis kroppens ressourcer og verden omkring os. Stratifikation giver mulighed for betragtninger, der både er detaljeorienterede på et mikroniveau og brede på et makroniveau, og netop foreningen af tekstnære observationer og kontekstuelle refleksioner er et dominerende træk ved antologiens artikler.

Socialsemiotikken er ikke kun funktionel i den forstand, at kontekst og tekst betragtes som interdependente størrelser. Et andet markant funktionelt aspekt ved teorien (som også er centralt for flere af antologiens artikler) er Hallidays hypotese om sprogets multifunktionalitet, hvor kommunikation ansues som altid udførende tre simultane overordnede semiotiske funktioner (Halliday & Matthiessen 2004: 31). De tre grundlæggende former for betydning, som altid skabes i kommunikation, beskrives via *tre metafunktioner*: Den ideationelle metafunktion er ressourcer til at repræsentere noget fra verden i teksten, den interpersonelle metafunktion er ressourcer til at udspille relationer mellem afsender og modtager i teksten, og den tekstuelle metafunktion er ressourcer til at strukturere teksten som afgrænset og sammenhængende (Halliday & Matthiessen 2004, Baldry & Thibault 2006, Kress 2010).

Som vi startede med at konstatere, omhandler artiklerne i denne antologi betydningsdannelse på mange niveauer og fra mange vinkler, men alle med den fællesnævner, at de er baseret på socialemiotikkens detaljerede, stringente og kontekstopmærksomme grundlag. Antologien er struktureret efter indholdet i de enkelte artikler, således at de første artikler (Karlsson, Engebretsen, Björkvall, Maagerø & Zelaya, Nørgaard, Boeriis og Johannesen) særligt lægger vægt på forskellige aspekter af multimodalitet, de næste artikler fokuserer særligt på sprogvidenskabelige aspekter (Hasselgaard og Andersen) og pædagogiske aspekter (Holmberg og Mulvad), og antologien afsluttes med to artikler (Bache og Berge), som på hver sin måde vægter mere overordnede diskussioner og perspektiveringer af socialemiotikken.

## Et kort rids over antologiens bidrag

Anna-Malin Karlsson spørger i sin artikel "Multimodaliteten och språket. Om lexicogrammatikens styrkor och begränsningar i förhållande till några arbetslivsdiskurser", hvad idéen om multimodalitet kan og bør få af konsekvenser for sprogbeskrivelse, og hun svarer med to overordnede teser: For det første fremfører hun, at beskrivelsen af sproget som system bør tage hensyn til, hvilken rolle sproget spiller sammen med andre ressourcer i konkrete (instantierede) tekster, og for det andet advokerer hun for, at analysen af multimodale tekster bør tage udgangspunkt i en analyse af konteksten, der har et bredere sigte end den meget tekstforankrede kontekstanalyse, som er typisk for socialemiotisk arbejde. Anna-Malin Karlsson eksemplificerer sine pointer med analytiske nedslag i tre forskellige arbejdsrelaterede tekster og viser, hvordan ikke-sproglige ressourcer har styrker i forbindelse med tekster, der fokuserer på ting og kvaliteter, mens sproglige ressourcer er velegnede i tekster, der fokuserer på subjektive vurderinger.

Martin Engebretsen studerer i artiklen "Nett, brett, papir? Diskursive potentialer i konkurrerende medieplatforme" relationerne mellem medieplatforme og genrekonventioner. Han undersøger, hvordan medieplatformen tablet (nettbrett, fx iPad) påvirker nyhedsgenren set i forhold til genrens realiseringer i papir- og webaviser. Martin Engebretsen argumenterer for, at når en veletableret genre bevæger sig fra en ældre platform til en nyere, så vil de ændrede teknologiske rammer altid have implikationer for genrens potentiale for repræsentation og interaktion, hvilket medfører, at nye diskursive mønstre opstår, og genrekendetegnene ændres både formelt og semantisk. Martin Engebretsen tager udgangspunkt i, hvordan den samme nyhed fremstilles på tre forskellige medieplatforme, og viser, at den socialemiotiske tilgang i frugtbart samspil med andre teoretiske rammer kan være med til at belyse mødet mellem genre og teknologi.

Anders Björkvall introducerer i artiklen "Artefaktens betydelsepotentialer: En presentation av den sociosemiotiska etnografen som teori och metod" den

socialsemiotiske etnografi som teori og metode. Dette gør han gennem analyser af forskellige typer artefakter, såsom et bord fra Ikea og forskellige tekster og artefakter anvendt af børn i skole og hjem. Han anskuer artefakternes betydningspotentialer både som teoretiske (designmæssige) og aktualiserede (anvendelsesmæssige) betydninger, hvilket har metodologiske implikationer for den socialsemiotiske etnografi, idet begge typer betydning må undersøges. Anders Björkqvall diskuterer, hvorledes studiet af Ikea-bordet mest fokuserer på designaspekter, men også på placering og anvendelse i forskellige hjem, og hvorledes studiet af børns tekster og artefakter først og fremmest fokuserer på anvendelsen i forskellige kontekster. Anders Björkqvall viser, hvorledes Ikea-bordet har udfoldede teoretiske betydningspotentialer, ikke mindst af interpersonel karakter, som kan fremhæves mere eller mindre gennem anvendelse og placering af bordet. Han viser også i forhold til barnets tekster og artefakter, hvorledes hjemmets interessebårne diskurser med fordel kan sammenkobles med skolediskursen med henblik på bedre udvikling af multimodal literacy.

Eva Maagerø og Israel Zelaya præsenterer i artiklen "Vægmaleri som multimodal tekst" en analyse af et vægmaleri fra en skole i Estelí i Nicaragua. De sætter hermed fokus på vægmaleriet, som er en generelt overset teksttype, der ofte både har væsentlig pædagogisk og kunstnerisk værdi i den kontekst, det indgår i. Vægmalerier har været genstand for historiske, kulturelle og kunstneriske undersøgelser, men endnu ikke tekstvidenskabelige. Det råder Eva Maagerø og Israel Zelaya bod på. De argumenterer for, at man ikke behøver formel uddannelse eller særlig kunstinteresse for at kunne opleve og forstå vægmalerier, som indgår som en del af de omgivelser, man færdes i til hverdag, men derimod viden om konteksten og samfundet, som malerierne er udtrykt i. Eva Maagerø og Israel Zelaya viser, hvorledes vægmalerier kan have klare pædagogiske budskaber og derfor spille en central rolle i et land med generelt lave læse- og skrivekompetencer.

Nina Nørgaard argumenterer i artiklen "Multimodal stilistik" for, at romanens betydning er langt mere kompleks end det, der udtrykkes verbalsprogligt. Hun peger på, at den traditionelle stilistik har haft sin styrke i "monomodale" lingvistiske analyser af verbalsproglig betydningsdannelse, men er kommet til kort over for den betydning, som typografi, layout og grafiske elementer såsom billeder og tegninger skaber i romanen. Nina Nørgaard præsenterer den nyeste forskning i stilistik, som er baseret på multimodal socialsemiotik, hvor romanens multimodale semiosis indfanges og beskrives ved hjælp af et konsistent, systematisk analyseapparat. Med nedslag i et udvalg af skandinaviske og oversatte engelsksprogede romaner eksemplificerer og diskuterer Nina Nørgaard den multimodale stilistiske analyse af verbalsprog, typografi, layout og billeder samt af bogens omslag og materialitet.

Morten Boeriis præsenterer i artiklen "Tekstzoom – om en dynamisk funktionel rangstruktur i visuelle tekster" et forslag til en dynamisk funktionel rang-

segmentering af visuelle tekster. Han argumenterer for, at rangsegmenteringen har været underbelyst i den socialesemiotiske tilgang til visuelle tekster, og baserer sit forslag på en kombination af flere socialesemiotiske teorier om visuel kommunikation. Han kombinerer således bl.a. specificeringen fra Kress og van Leeuwens visuelle grammatik med O'Tooles enkle funktionelle sondring mellem forskellige rangniveauer og dynamikken fra Baldrys og Thibaults cluster-teori. Morten Boeriis introducerer i artiklen begrebet affinitetsmekanismer, som er betegnelsen for de funktioner, der er definerende for rangstrukturen i visuelle tekster i kraft af, at de skaber samhørighed mellem elementer i fladen. Med den dynamisk funktionelle rangsegmentering styrker Morten Boeriis den visuelle socialesemiotiks håndtering af de myriader af detaljer, som kan instantieres i komplekse visuelle tekster.

Christian Mosbæk Johannessen diskuterer i sin artikel "Hvordan håndterer vi multimodal enkelthed?" det tilsyneladende paradoksale forhold, at de strukturelt set enkleste grafiske tekster som regel er de vanskeligste at analysere. Han peger på den mulige årsag, at multimodal socialesemiotik ofte opererer på et observationsniveau, hvis fokus er integrationen af elementer fra forskellige modaliteter, og at dette fokus har bevirket, at de enkelte modaliteters udtryksplan (med undtagelse af sproget) har været underbelyst; af den grund findes der ikke en tilstrækkelig nuanceret beskrivelse af grafisk form. I sin artikel sigter Christian Mosbæk Johannessen mod at imødekomme dette problem ved at præsentere en enkel oversigt over strukturelle dikotomier, der redegør for grafisk form, og han demonstrerer sin beskrivelse med en sammenlignende analyse af to logoer for skandinaviske olieselskaber, norske Statoil og svenske Preem.

Hilde Hasselgaard undersøger i sin artikel "Kommentaradjunkter i kontrastivt perspektiv: en korpusbasert studie" en række typer af kommentaradjunkter på norsk og engelsk, nemlig "innrømmelse, antakelse, ønskelighed, gyldighed og forventning". Hallidays og Matthiessens lister over engelske kommentaradjunkter bruges som udgangspunkt for at identificere tilsvarende norske udtryk i et engelsk-norsk-parallellkorpus. Hilde Hasselgaards undersøgelser afslører en række problemer i typologiseringen af kommentaradjunkter, idet grænserne mellem de forskellige typer er uskarpe, og idet der er uklarhed om grænsedragningen mellem modusadjunkter og kommentaradjunkter. Videre viser Hilde Hasselgaard, at de engelske kommentaradjunkter modsvarer en række forskellige grammatiske konstruktioner i norsk (ikke kun adjunkter), der alle kan betragtes som de grammatiske ressourcer for at realisere talerholdning. Den kontrastive korpusbaserede metode illustrerer dermed tydeligt, at kommentaradjunkter er en del af et større system for grammatiske realiseringer af evaluering.

Thomas Hestbæk Andersen præsenterer i sin artikel "Det socialesemiotiske Subjekt" en ny socialesemiotisk beskrivelse af Subjektet i dansk. På baggrund af et kort signalement af Subjektets funktion og placering i den socialesemiotiske

sprogbeskrivelse samt en gengivelse af væsentlige kritikker af Hallidays beskrivelse af Subjektet, redefinerer Thomas Hestbæk Andersen Subjektet i dansk fra alle tre vinkler i det trinokulære perspektiv og beskriver Subjektet som en interpersonel sætningsfunktion, der (i) fungerer til at realisere udvekslingsbegrebets taksonomi over semantiske ytringsfunktioner, og (ii) ikke fungerer som et afgrænset element af sætningen, men fungerer sammen med Finitum som Modus; hermed tages højde for det særlige ved realisering af interpersonel betydning, nemlig som betydning, der i sætningen udfolder sig som et kontinuerligt motiv. Med det redefinerede Subjekt markerer Thomas Hestbæk Andersen, hvorledes Subjektet i dansk adskiller sig fra Subjektet i engelsk.

Per Holmberg diskuterer i sin artikel "Skolskrivande, genre och register. En jämförelse mellan två systemisk-funktionella kontextmodeller" hhv. Martins og Hallidays modelleringer af kontekst. Per Holmberg fokuserer på de to modellers anvendelse i forskning om skrivning i skolen, og han konkretiserer sin diskussion med analyse af et skriveforløb for svenske gymnasieelever. Diskussionen og analyserne viser, hvordan et skriveforløb ud fra Martins (genre-)model fokuserer kraftigt på selve teksten og genrekrav, mens Hallidays (register-)model giver en mere kompleks forståelse af, hvordan forskellige kontekstuelle variable spiller sammen i den situation, hvori teksten produceres. Per Holmberg pointerer, at Hallidays model er et dynamisk alternativ til Martins model såvel for forståelsen af teksters rolle i sociale aktiviteter som for en pædagogik, der sigter på, at eleverne skal udvikle hver deres selvstændige stemme som skribenter.

Ruth Mulvad synliggør og diskuterer i sin artikel "SFL-baseret pædagogik – fire nedslag» fire forskellige versioner af pædagogik baseret på systemisk-funktionel lingvistik, som har spillet en væsentlig rolle i Danmark (såvel som i resten af verden). De fire versioner er (i) Sydney-skolens genrebaserede pædagogik, (ii) registerbaseret SFL-pædagogik, (iii) Vygotsky-orienteret SFL-pædagogik og (iv) Functional Language Analysis. Ruth Mulvads diskussion tager udgangspunkt i spørgsmålene: Hvilken form for viden prioriteres, og hvordan sker det?, og i diskussionen af disse spørgsmål anvender Ruth Mulvad dels Bernsteins teori om vidensstruktur, dels Matons videreudvikling heraf med begrebet "Ideal Knower". Forskellene mellem de fire varianter begrundes for det første med varianternes forskellige opfattelse af kontekst (altså om de knytter an til Martins genrebegreb eller Hallidays registerbegreb), for det andet med den forskellige vægtning af de tre elementer, Ruth Mulvad betragter som konstituerende for en SFL-baseret pædagogik, nemlig (i) systemisk-funktionel lingvistik (ii) tekstteori og (iii) et sprogudviklingssigte.

Carl Bache beskæftiger sig i artiklen "Leksikogrammatisk valg i en social-semiotisk sprogteori" med nogle af systemisk-funktionel lingvistiks problemer med at beskrive det sociale-semiotiske tegn og betingelserne for dets valg. Han medtænker den kommunikative motivation i den systemiske modellering af

tegnet og finder en deskriptiv balance mellem tegnets nytillblivelse ved enhver instantiering og den konstans, der danner udgangspunkt for tegnets nonarbitrære kobling mellem udtryk og indhold. For at belyse disse problemstillinger fremlægger Carl Bache en analyse af tempusformerne progressiv og nonprogressiv på engelsk, hvilket fører til en model, hvor indholdssiden af hvert tegn dels beskrives både på et generaliserbart basisniveau, dels på et funktionsniveau, hvor basisbetydningen indgår i et hyppigt forekommende motiveret samspil med andre betydningskategorier. Carl Bache trækker således en grænse mellem tegnets evige nytillblivelse og den konstans, som kan udledes af summen af tidligere anvendelser.

Kjell Lars Berge diskuterer i artiklen "Hva er det systemisk-funksjonell lingvistikk ikke gjør? Om forskjellen mellom SFL og tekstvitenskap" forskelle og ligheder mellem studiet af fænomener som tekst og ytringer i de to videnskabelige traditioner systemisk-funktionel lingvistik og tekstvidenskab. Han diskuterer de forskellige erkendelsesinteresser i de to forskningstraditioner, og hvilke forskelle og ligheder de medfører i analyseniveauer og metoder. Kjell Lars Berge belyser, hvorledes SFL hovedsageligt er orienteret mod at beskrive og forstå de systemiske ressourcer til at skabe ytringer og tekster set fra sætningsniveau, hvorimod tekstvidenskab hovedsageligt er orienteret mod at studere ytringer og tekster som bidrag til kulturtekstuelt definerede tekstkulturer set som situationelle betydningskabende handlinger uafhængig af de semiotiske ressourcer.

## Referencer

- Andersen, Thomas H. & Flemming Smedegaard (2005): *Hvad er meningen?* Odense: Syddansk Universitetsforlag.
- Baldry, Anthony P. & Poul J. Thibault (2006): *Multimodal Transcription and Text Analysis*. London: Equinox.
- Butt, David & Christian M.I.M. Matthiessen (2000): *The Meaning Potential of Language: Mapping Meaning Systemically*. Sydney: Macquarie University.
- Halliday, Michael A.K. (1978): *Language as social semiotic*. London: Arnold.
- Halliday, Michael A.K. (1995): "On Language in Relation to Fuzzy Logic and Intelligent Computing". I: Michael A.K. Halliday (2005): *Computational and Quantitative Studies. Collected Works of M.A.K. Halliday* 6. London & New York: Continuum. 196-212.
- Halliday, Michael A.K. & Christian M.I.M. Matthiessen (1999): *Construing Experience through Meaning*. London & New York: Cassell.
- Halliday, Michael A. K. & Christian M. I. M. Matthiessen (2004): *An Introduction to Functional Grammar*. London: Arnold. 3. udgave.
- O'Halloran, Kay L. (red.) (2004): *Multimodal Discourse Analysis*. London: Continuum.
- Hodge, Robert & Gunther Kress (1988): *Social Semiotics*. Cambridge: Polity Press.
- Kress, Gunther & Theo van Leeuwen (2001): *Multimodal Discourse: The Modes and Media of Contemporary Communication Discourse*. London: Arnold.
- Kress, Gunther (2010): *Multimodality: A social semiotic approach to contemporary communication*.

- New York: Routledge.
- van Leeuwen, Theo (1999): *Speech, Music, Sound*. London: Palgrave MacMillan.
- Lemke, Jay (1995): *Textual Politics*. London & Bristol: Taylor & Francis.
- Pang, Alfred K.M. (2004): "Making History in From Colony to Nation: A Multimodal Analysis of a Museum Exhibition in Singapore". I: Kay L. O'Halloran (red.): *Multimodal Discourse Analysis*. London: Continuum. 28-54.
- Riley, Howard (2004): "Perceptual modes, semiotic codes, social mores: a contribution towards a social semiotics of drawing". I: *Visual Communication* 3. 294-315.
- Saussure, Ferdinand de (1949): *Cours de linguistique générale*. Paris: Payot.
- Stenglin, Maree K. (2009): "Space odyssey: towards a social semiotic model of three-dimensional space". I: *Visual Communication* 8. 35-64.
- O'Toole, Michael (1994): *The Language of Displayed Art*. London: Leicester University Press.